

Чи є державні підприємства менш прибутковими за приватні?

Презентація результатів дослідження

ОДЕССКИЙ
ПРИПОРТОВЫЙ
ЗАВОД

www.ces.org.ua

facebook.com/cesukraine

twitter.com/ces_ukraine

Держава може володіти підприємствами з двома основними цілями:

1. Фінансова - отримання прибутку на вкладений капітал

Якщо держава володіє підприємствами з метою отримання прибутку, то норма прибутковості має бути не нижчою від тієї, яку генерують приватні підприємства. Ця прибутковість може бути нижчою з двох причин – субсидювання виконання другої цілі, пов'язаної із соціальною місією, або неефективність підприємства.

2. Соціальна місія

може бути пов'язана із виконанням «зобов'язань щодо надання суспільних послуг» (public service obligation). Сферами, де держава може мати такі зобов'язання, є, наприклад, пошта (універсальні поштові послуги), соціальні послуги (послуги для людей із обмеженими можливостями), енергетика (забезпечення електроенергією), транспорт (сполучення із віддаленими населеними пунктами) і банкінг (фінансова інклюзивність).

Основні причини потенційної
неефективності державних підприємств –
використання їх у політичних цілях та
корупція

Дослідження Європейської комісії [«Державні підприємства в ЄС: вивчені уроки та шляхи руху вперед у посткризовому контексті»](#) демонструє, що приватні підприємства мають набагато кращі результати, ніж державні.

За результатами цього дослідження, підприємства у всіх галузях мають нижчу прибутковість, якщо вони державні. Водночас у кризові роки державні підприємства в половині галузей показували не набагато гірші результати, ніж приватні.

Основні показники за державними та приватними підприємствами в Україні

Медіана за показником	Державні підприємства	Недержавні підприємства
Прибутковість	2%	10%
Дата реєстрації	16.03.1998	26.12.2005
Дохід (тис. грн)	7790	735,9
Активи (тис. грн)	9336	551,8
Кількість працівників (осіб)	72	3
Кредиторська заборгованість (тис. грн)	282	9,8
Короткострокові зобов'язання (тис. грн)	2626	109,5

Джерело: розрахунки ЦЕС за даними YouControl

Змінна	Коефіцієнт	Стандартна похибка
Державне підприємство	-2,9085***	0,7386
Дата реєстрації ¹	0,0012***	0,00003
Кількість працівників (логарифм)	-1,956***	0,0406
Капітал (логарифм)	-0,6295***	0,0329
Активи (логарифм)	-4,7178***	0,0413
Дохід (логарифм)	6,7146***	0,0384
Приватне підприємство	1,9646***	0,2266
Товариство з обмеженою відповідальністю	0,9437***	0,2063
Фермерське господарство	5,1919***	0,3276
Комунальне підприємство	-1,8014***	0,3941
Іноземне підприємство	0,9682	2,4916
Місто	-0,2354	0,1707
Кредиторська заборгованість (логарифм)	-0,0796***	0,0172
Короткострокові зобов'язання (логарифм)	0,748***	0,023
Оптова торгівля, крім автотранспортних засобів і мотоциклів	-0,3481*	0,1558
Сільське господарство, мисливство та надання пов'язаних із ними послуг	7,1659***	0,2633
Операції з нерухомим майном	-3,1034***	0,1989
Державне підприємство у сфері сільського господарства, мисливства та надання пов'язаних із ними послуг	-11,8831***	2,9313
Константа	-9,7321***	0,3957
Кількість спостережень	194650	
R ²	0,084	

Результати моделі ЦЕС

Залежна змінна – прибутковість (ROE, %)

^[1] За нульове значення береться 1 січня 1970 року. Кожен наступний день додає одиницю.

Залежна змінна – прибутковість (ROE, %)

* – коефіцієнт значущий на 95% довірчому інтервалі

*** – коефіцієнт значущий на 99,9% довірчому інтервалі

Джерело: розрахунки ЦЕС за даними YouControl

Якщо, базуючись на результатах нашого аналізу, припустити, що кожне державне підприємство у 2016 році недоотримало **2,9 В.П.** прибутку, то це означатиме, що держава як власник недоотримала приблизно **4,93 млрд грн** лише за один рік.

Отримані результати по українським державним підприємствам відхиляються від європейських показників через такі фактори:

- Приватні підприємства приховують доходи від оподаткування
- слабкий розвиток кредитного ринку
- фондовий ринок майже не існує

Аналогічні ефекти у різних галузях в Європейському Союзі: від 8 до 32 відсоткових пунктів.

Отримання прибутку не може бути достатньо обґрунтованим як мета володіння державними підприємствами в Україні

За результатами аналізу ми дійшли висновку, що державні підприємства в Україні показують гіршу прибутковість, ніж приватні. Наприклад, у аграрному секторі 14,8 в.п.

Центр економічної стратегії (ЦЕС) – це незалежний центр досліджень державної політики, який було засновано в травні 2015 року.

Завдання ЦЕС – підтримка реформ в Україні задля досягнення стійкого економічного зростання.

Центр економічної стратегії не підтримує жодні політичні партії чи політичних лідерів.

ЦЕС є членом громадської платформи «**Реанімаційний Пакет Реформ**».

Чи є державні підприємства менш прибутковими за приватні?

вул. Саксаганського, 36Д,
Київ, 01033, Україна
тел.: (044) 492-7970
office@ces.org.ua

ОДЕССКИЙ
ПРИПОРТОВЫЙ
ЗАВОД

www.ces.org.ua
facebook.com/cesukraine
twitter.com/ces_ukraine